

[Paul Dam.]

tilløje, at ved omkostningsstigningerne er der også visse positive sider. Der ligger heri en tilskyndelse til rationalisering, som på lang sigt er af meget stor betydning for os.

Når dette er sagt om årsagerne, kan man med rimelighed gå videre til, hvilke muligheder den økonomiske politik egentlig har i dag. Her tror jeg, det er vigtigt at understrege, at den liberalisering, der er foregået siden den anden verdenskrig, på mange måder har hæmmet mulighederne for at føre en systematisk konjunkturpolitik efter det mønster, som efterhånden blev opbygget på grundlag af tredivernes erfaringer. Vi er langt stærkere afhængige af konjunkturvilkårene i andre lande, end vi har været tidligere, og vi kan ikke frigøre os fra disse konjunkturer. Man kan sige, at i en vis forstand eksporteres kriserne fra land til land. Det sker passivt på grund af svigtende efterspørgsel, eller det kan ske gennem en direkte politisk indsats fra de enkelte lande, således som noget af den engelske politik har vist tilbøjeligheder til.

Mulighederne er få, men skal derfor gennearbejdes så meget grundigere. Statsministeren nævnte anlægsarbejderne, og i en vis udstrækning kan man naturligvis både lokalt i de områder, der er særlig ramt af arbejdsløshed, og mere generelt sætte offentlige arbejder i gang til midlertidig afhjælpning af problemerne. Det er kun midlertidigt, det løser ikke problemerne på lang sigt. Men jeg vil alligevel gerne i denne forbindelse antyde, at der er jo mange forskellige former for offentlige anlægsarbejder, og der kunne vel i denne situation være grund til at tage andre områder op end netop vejene, som jo efterhånden er så asfalterede, at der ikke er plads til så forfærdelig meget mere asfalt oven på dem, hvis man ikke skal trille ned igen. Man kunne tænke sig offentlige arbejder, hvorved man prøvede at tage sig af hele forureningsproblemet; rensningsanlæg er noget, der på mange måder og på mange steder er brug for, og hvis man kunne få passende vilkår for indretningen af sådanne rensningsanlæg, indretningen af forbrændingsanstalter osv., ville det være et nyttigt tilskud til den mængde af offentlige anlægsarbejder, man kunne gå i gang med. Sæneringen kunne også nævnes i denne sam-

menhæng. Og at vi har mangel på institutioner af mange arter, er jo også velkendt.

En ting, som statsministeren ikke nævnte, kunne måske tages med; det drejer sig om et sted, hvor staten har en vis indflydelse, nemlig med hensyn til de indkøb, som staten foretager. Man kunne måske sørge for i større udtrækning at placere disse indkøb hos danske firmaer, også selv om de måtte være en smule dyrere, for at man kunne fremme ikke alene beskæftigelsen, men også på længere sigt opbygningen af et konkurrencedygtigt dansk erhvervsliv. Det gælder statens indkøb i almindelighed, det gælder i ganske særlig grad militæret. Hvis man vil have et forbillede, som man vel også kunne acceptere fra de sider, der holder mere af militæret, end jeg gør, så kan man nævne, at i De Forenede Stater er netop statens placering af meget store militære ordrer af stor betydning for den økonomiske politik og også for den forholdsvise gode konjunktursituation, som man har i øjeblikket.

Statsministeren opstillede jo et program på 12 punkter. Jeg fik det kun til 12; jeg forstod, at det trettende var noget, der kom fra hr. Haunstrup Clemmensen og fra hr. Henry Christensen, men jeg har muligvis talt galt. Jeg vil gerne anbefale dette program; det er en række muligheder for forbedringer af den nuværende situation, som afgjort bør forsøges. Jeg mener på den anden side ikke, at det er helt vidtgående nok, og derfor vil jeg gerne komme med nogle enkelte bemærkninger til det.

Jeg vil mene, det var rigtigt, at hele spørgsmålet om forretningsbankernes rolle inden for kreditgivningen blev taget noget mere grundigt op. Jeg ville gerne vide noget mere om, hvordan forretningsbankerne benytter deres midler, hvilke hensyn de tager ved finansieringen af forskellige virksomheder, hvilke interesser der forfølges, og jeg vil gerne vide noget om, hvor stor en rolle forbrugerkreditten, som jo ikke kan siges at virke særligt til rationalisering eller til opbygning af landets økonomi, hvilken rolle den spiller. Jeg er bange for, at vi her er på et område, hvor der med fordel kunne begrænses, hvis vi skal kunne udnytte vor kapitalmængde på en virkelig effektiv måde.